Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

281 (3285) 1941 оной ноябрийн 28, пятница СЭН 15 МҮНГЭН

Хуушан машина зэбсэгүүдээ hэльбэн заhаха

анай республикын колхозууд э хабарай тарилгада бэлэдхэ- хүдэлмэриие олоороо эхилээд а. Мүнөө үедэ олоншог ар- нүүд үрhэнэй ба страховой днуудые байгуулжа, тэдэнээ рлэжэ, зэр зэмсэгүүдээ заhа- тарьяалангай газар дээрэ саhа оожо, шэбхэ зөөжэ байнад. э хабарай тарилгын кампани- хэзээ-хэзээнэйхиhээ үлэмжэ наар бэлэдхэхэ ёhотойбди. эhээ хамаг бүхы юумэеэ хаhа соонь бэлэдхэхэ ябадал мүнөө- й зайлашагүй шухала зорилго

Энэ жэлдэ манай колхозууд ба хозууд хабарай тарилгада бэ- дэлые дайнай үеын эрхэ бай- соо үнгэргэхэ байhаниинь эли ойлгогдоно. Агууехэ совет- арад болбол немецко-фашист- булимтараргшадта эсэргүүсэн, рынгөө оронойн эрхэ сүлөөгэй өө, нэрэ түрын түлөө бэе мя- хайрлангүй тэмсэжэ байна. ай инаг вождь агууехэ Сталин бол галзуу муухай дайсаниие рахын тулада **«...эрэгтэй ба гтэй колхозшгууд өөhэдынгөө алан дээрэ эсэшэ сусаршагүй- р хүдэлмэрилжэ, фронтдо ба доо улам улам ехээр тарьяа, а, ажаүйлэдбэридэ түүхэй эд- үгэхэ ябадал зайлашагүй хала»**,—гэжэ заахан байна. дингоо заабариие бэелүүлэн, энэр 1942 ондо тарилгын хэм- ээ нилээд үргэдхэжэ, тарьяа ха элбэг ехээр ургуулхын зо- гоор али бүхы бэлэдхэл ханга- ёhотойбди.

Энэ шухала зорилгые бодото рг дээрэ шиидхэхын тулада, тельнүүд эрхим сортын үрhэ хатаала хамта, мүн бүхы ма- на зэбсэгээ hайнаар заhажа, эд бэлэн болгохо уялгатай. угуул, сеялкэнүүд, борнойнууд, льтиваторнууд ба бусадые заhа- тэдэнэй запас частьнуудые таг дээрээ бэлэдхэхэ шухала. э колхозууд өөhэдынгөө дото- арга боломжонуудые хүсэдөөр рглэхэ, шэнэ ресурснуудые охо ёhотой. Энэ хадаа дайнай ын байдалаар табигдаhан шуха- эрилтэ мүн.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд барай тарилтада хэрэглэгдэхэ шина зэбсэгүүдээ hэльбэн заhа- рилха зуураа, ондоо тээhээ шэ- частьнуудые абахаяа хүлеэжэ уха ёhогүй. Харин колхоз бү- н түмэршэ дархашуулаа ба анигуудаа элсүүлэн, тарилгын шина зэбсэгүүдые заhаха хү- мэридэ дары орохо зэргэтэй.

Мүнөө үедэ плугуудаа заhажа алhан колхозууд үсөөн бэшэ . Хэжэнгын аймагай, Доодо- данай сомоной, Энгельсын нэ- мжэтэ артель hүүлэй мэдээгээр плуг заhаба. Мүн тэндэ «Заве- Ильича» колхоз 10 гаран плуг hажа бэлэн болгоhон байна. итрайн аймагай 12 колхоздо рилгада бэлэдхэл түлэг ябуулаг- жа байна. Шэнэ-Брээнэй Тэль- нэй нэрэмжэтэ артелиин түмэр- э дархан Вишняков ба Майн -эй нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ рхан Устинов гэгшэд кузницада дэлмэрилхэ зуураа үдэрэйнгөө абариие 140—180 процент ртэр дүүргэдэг байха юм.

Колхозуудта хүдөөажахын ма- ина зэбсэгүүдые эрхимээр hэль- н заhажа, тэдэниие үндэр бү- эсэтэйгээр хүдэлгэхэ ябадалые ытгажа байhан шадамар бэрхэ ба рин мэргэжэл шудалhан уран рхашуул олон бии. Тэдэнэр энэ лэй үбhэ тарьяанай хурьяалгын дэ нилээд ехэ хүдэлмэри бүтээ- гээ. Закаменай аймагай, Хамнигин сомоной, Молотовой нэрэмжэтэ артелиин түмэршэ дархан Ринчин Очиров гэгшэ нютаг дээрээ суутай хүн. Аяар арбаад жэлэй турша соо колхозойнгоо кузницада хү- дэлмэрилжэ байhан энэ хүн мүнөө хүсэд мэргэжэл шудаланхай. Энэ намар тарьяанай халуун хүдэлмэ- риин үедэ Ринчин Очиров болбол зэр зэмсэгүүдээ абаад, саг үргэл- жэ поли дээгүүр ябажа, машина- нуудаа заашье hаадгүйгөөр хүдэл- гэхын түлөө оролдобо. Мүнөө үедэ суута дархан Очиров плугууд ба сеялкэнүүдээ заhажа дүүргэхэ дүтэлөө.

Хориин аймагай, Удын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо уран дархан Цыренжап Базаровай хүтэлбэри доро түмэршэ ба модо- шо дархашуул хамта 9 хүн хү- дэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда 52 на- hатай балташа Долгор Раднаева гэг- шэ шэлдэн хатуу түмэрые шэрээдэ- hэ гартар балтадажа байдаг. Эдэ дархашуул мүнөө дайнай үеын байдалда колхозойнгоо хамаг бүхы хуушан машинануудые hэльбэн заhаха тушаа нилээд ехэ оролдол- го гаргаhан ба гаргажашье бай- над.

Эдэнэр мэтэ мэргэжэлтэй уран дархашуул колхоз бүхэндэ бии байна. Бидэнэй зорилго хадаа иимэ дүйтэй шадамар хүнүүдые хуушан машина зэбсэгүүдээ hэль- бэн заhаха хүдэлмэридэ табиха ёhотойбди. Ерэхэ хабарай тарил- гын кампанида мори унаагай зүдхэхэ хүсэн шиидхэхы удхатай байха болоно, тиимэhээ морин плуг, веялкэ, борной, культиватор гэхэ мэтые бүхыдэнь заhажа, хүл дээрэнь бодохоохо шухала.

Хуушан машина зэбсэгүүдээ hэльбэхэ, заhаха хүдэлмэридэ имагта үүсхэл ба оролдолго гарга- хые колхозой правлени бүхэнhөө эриглэнэ. Тарьяалан дээрэ, полевой станай ба кузницын дэргэдэ, кол- хозой центр дээгүүр хаа хаанагүй элдэбын хуушан машинанууд, тэ- рэнэй шухала частьнууд бутаржа хэбтэдэг ушарнууд hаяла олон. Тиимэ hалан нобшоор байхаяа болижо, тэдэниие бүрин суглуул- жа хэрэглэхэ ушартай.

Вождиингоо элидхэлтэй танил- саhан оломянган колхозшгууд 1942 ондо баян ургаса абаха зо- рилго урдаа табяад, хабарта эр- тэнhээ имагта hайнаар бэлэдхэ- хын түлөө оролдоно. Яруунын аймагай «Улаан Яруна» артель шэнэ жэл гартар эрхим сортын үрhэ хүсэд бэлэдхэхэ. машина зэбсэгүүдээ заhажа дүүргэхэ гэжэ шиидхэбэ. Нютагуудтахи партий- на, советскэ ба газартарьяалангай органууд энэ колхозшгуудай пат- риотическа дэбжэлтые больше- вистскээр толгойлон, хабарай та- рилтада бэлэдхэлэй гол асуудал- нуудые сэрэгэй гуримаар шиидхэ- хэ хэрэгтэ бии бүхы хүсөө таби- ха уялгатай.

Колхозуудай түмэршэ дарха- шуулай дунда уралан зохёохо ябадалые зоримгойгоор дэлгэрүүл- хэ, тэдэнэй үнэтэ дүрадхалнуудые хэрэг дээрэ шууд бэелүүлхэ шу- хала. Мүнөө үедэ зарим МТС-дэ хэрэглэжэ байгаа hайн hайн дүй дүршэлнүүдые колхозуудай кузни- цада, мастерскойдо дамжуулха хэ- рэгтэй. Ихэнхэдээ энэ хэрэгтэ үүс- хэл ба оролдолго гаргаhан хүнүү- дые материальнаар урмашуулха хэрэгтэй болоно.

Бии бүхы машина зэбсэгүүдээ hэльбэн заhажа, тарилгые зэбсэг түгэлдэрөөр угтахын түлөө орол- доё, нүхэд колхозшгууд!

Советскэ сэрэгүүдэй гээгдэл тухай хуурмаг мэхэшэ гитлеровецүүдэй шал худал зохёол

Гитлер болбол октябриин 3-да радиогоор хэлэ- hэн үгэ соогоо, мүн октябриин 9-дэ немецкэ арми- да гаргаhан приказ соогоо советскэ сэрэгүүдэй ур- даhаа шиидхэхы добтолго хэжэ эхилбэбди гэжэ hайрхуугаар тунхаглаhан байгаа. Энэ добтолго бол- бол советскэ сэрэгүүдтэ үхэлыень олгуулха сохил- то болоно, дайн хадаа үбэл болтор эсэслэхэ гэжэ Гитлер тылдэхи немецүүд ба өөрынгөө сэрэгүүдтэ уридшалан найдуулhан байна. Теэд, «зүүдэнэй айдаhатайшье hаа, бурхан үршөөдэг» гэhэн ородой онhон үгэ бии юм. Үбэл ерээ, советскэ арми үгы хэгдэхэhээ байтагай, харин дайнай гал дүлэн соо- гуур үшөө ехэ хүсэтэй болоо, тиигэхэ зуураhнь бөө- hэ хюурhандаа барюулшаhан, үлэсхэлэн ба нюсэ- гэн гитлеровскэ тонуул дээрмэдэлгын арми үлэн хооhон ба үбэлэй хүйтэнhээ хабжагалаадан hалга- налдажа ябана. Гитлер болбол бузар булай худал- шан ба мэхэшэн байhангаа немецкэ арадта үшөө нэгэ дахин харуулба. Иимэ худал хуурмагайнгаа буруугүүрэхэ болоходонь Гитлер хадаа мүнөө хорото могой шэнгеэр атиржан бэтирэн Германиин зондо дахин дахин худал хуурмагые хэлэхэ, дахин дахин hайрхаха баатай болоо.

Немецкэ армиин командовани зүүн зүгтэ дай- най эхилhэнhээ хойшо 5 hара болоhонтой дашa- рамдуулан Германиин хүн зониие hамааруулхын тулада советскэ гээгдэл тухайда шал худал ба ехэ энеэдэhэ хүрэмэ мэдээнүүдые тунхаглажа, шэнэ аяг аашa гаргаба. Тон бодолгүй, тэнэгээр зохёоhон эдэ мэдээнүүдынь иимэ байна. Немецкэ сэрэгүүд июниин 22-hоо эхилээд ноябриин 20 хүртэрхи турша соо 3.725.000 хүниие плендэ абаhан, 389 большевистскэ дивизиие бута сохиhон хэбэртэй байха юм. Мүн советскэ сэрэгүүд 8.000.000 сол- дат, 22.000 гаран танк, 27.000 **үхэр буу**, 15.454 самолет ба сэрэгэй ба худалдаа наймаанай нилээд олон кораблиие гээhэн хэбэртэй байха юм. Зүгээр, большевигүүдэй гээгдэл гадагын энээгээрээ эсэс- лээгүй юм ха. Немецкэ сэрэгүүд хадаа 75 миллион зонтой территориие эзэлhэн ба энэ территори дээ- рэ байhан соведүүдэй сэрэгэй бүхы ажаүйлэдбэриин бүтээсын дүрбэнэйнь гурбан хуби болохо жэшээтэй сэрэгэй заводуудые булаан абаhан хэбэртэйгээр мэдээсэхэ юм.

Хэрбээ Гитлер ба тэрээнэй командовани хадаа эшүүриин ямар нэгэ мэдэрэлтэй байгаа юм hаа, бүгэдэнэй энеэдэн болохо эдэ мэдээнүүдые тунхаг- лахаhаа урид лаб арбаад дахин бээе шалган бодо- жо үзэхэ hэн. Үнэндөө, хэрбээ советскэ сэрэгүүдэй иимэ түйлэй ехэ гээгдэлтэй байгаа юм hаань, гитлеровскэ сэрэгэйхид ямар ушарhаа мүнөө үедэ Уралай шэлые алхажа гараад байнагүйб, Москва шадар юундэ тороод байшоо юм гэжэ асуултай болоно. Магтаалта гитлеровскэ бандануд хии hал- хин тээрмэнүүдтэй дайлалдажа байгаа бэшэ юм гү гэлтэй болоно.

Үнэниинь хадаа, немецкэ сэрэгүүд 75 миллион зонтой территориие эзэлээгүй. Советскэ хүн зон гитлеровскэ дээрмэшэд, алуургаад ба хүсэрхэгшэдэй арьяатан зантыень мэдэдэг тулада дийлэнхидээ үрдин гаража, Советскэ Союзай зүүн районуудта нүүжэ ошоhон байха юм. Саг зуурада немецүүдээр эзэлэгдэhэн районуудhаа үрдижэ гараагүй хүн зо- ной зарим хубинь хадаа булимтараргшадта айхабтар дүтэгүй, тэдэниие үзэн ядажа байнхай. Энэнь партизануудай гайхамшаг зоригто ябуулганууд дээрэhээ тон эли тодоор мэдэгдэнэ.

Немецүүд болбол сэрэгэйшье заводуудые гар- таа оруулжа шадаагүй. Бүхы завод ба фабриканууд немецүүдэй эзэлhэн районуудhаа Советскэ Союзай зүүн районууд уруу нүүлгэгдэhэн байна. Шэнэ газарта нүүлгэгдэhэн завод ба фабрикануудай нилээд олониинь мүнөө танк, самолет, үхэр буу ба hомо хэрэгсэлнүүдые бүтээжэ, Улаан Армидаа үгэжэ байдаг юм. Нүүлгэгдэжэ шадагдаагүй үсөө- хэн предприятинуудые немецүүд үнэхөөрөөшье бу- лаан абажа шадаhан байжа болоо. Зүгээр со- ветскэ сэрэгүүдээр бута хяа татуулжа үгы хэгдэ- шэhэн бутархайе тэдэнэр абаhан байна.

Дээрэ дурсагдаhанhаа мэдэхэдэ, гитлеровскэ га- райнь хүнүүд советскэ гээгдэл тухай мэдээнүүдые хуурмагаар тааруулан зохёоходоо «дурагүй hаа бү шагна, зүгээр, худалаар хэлэжэ байхада hаалта бү хэ» гэhэн үндэhэ баримталhан байна гээшэ.

Тиигэхэ зуура, гитлеровскэ зонхилогшод болбол хүн ба техникын талаар өөhэдынгөө гээгдэлые ямар ушарhаа иимэ үсэдөөр даран нюунаб гэhэн асуудал табилтай болоно. Гээгдэл тухайда неме- цүүдhээ бэшэ ондоо хэн тиимэ hайнаар мэдэжэ байлтайб даа, теэд, аман соогоо дүүрэн уhа балга- жархиhан мэтэ абяа шэмээгүй байха юм. Түйлэй олон хүн ба түйлэй ехэ техникые немецүүдэй гээ- hэн ушарhаа Гитлер ба тэрээнэй бэнда болбол немецкэ армиин гээгдэл тухай үнэниие немецкэ арадта дуулгахаяа үхэжhөө айhан шэнгеэр айдаг дээрэhээ дээрэ табигдаhан асуудалда харюу үгэдэг- гүй байhаниие тайлбарилха гансахан лэ харюу байна. Теэд, үнэн юумые нюужа далдалжа шадаг- дахагүй байха юм. Энэ үнэниие немецкэ арадшье таамгайгаар мэдэнхэй. Зүб даа, немецкэ бүлэнэр бүхэндэ шахуу алуулhан гү, али шархатаhан гэшүүнэй байи гэhээнь, тэдэнэр үнэниiень таажа тухайлангүйшье байха гэжэ яахаб даа.

Дайнай эхилhэнhээ хойшо үнгэрhэн 5 hара соо болоhон немецүүдэй ба манай сэрэгүүдэй гээгдэл- нүүдые элирүүлhэн, доор дурсагдаhан тон үнэн мэдээнүүдые харуулая.

Немецүүдэй гээгдэлнүүд:	**Манай гээгдэлнүүд:**
Алуулhан, шархатаhан ба плендэ абтаhан 6.000.000 шахуу хүн	2.122.000 хүн; эдээн сооhоо алуулhа- ниинь—490.000 хүн, шархатаhаниинь — 1.112.000 шахуу хүн, hураггүй үгы болошо- hониинь—520.000 хүн.
15.000 гаран танк.	7.900 танк.
13.000 шахуу самолет.	6.400 самолет.
19.000 шахуу үхэр буу.	12.900 үхэр буу.

Немецкэ командованиин хараада абтаагүй энэ ерээд байhан үбэл болбол дараhанhаа болоожо пришли, сээжын үбшэн г. м., мүн хүлдэжэ гэмэлтэ- хэ ябадалые немецкэ солдадуудай дунда түйлэй үргэнөөр дэлгэрүүлhэн байна гэжэ плендэ орогшо- дой үгэhөө мүн лэ мэдэгдэжэ байна. Дайнай унжа- гайрhан ябадал, армиин айхабтар муугаар хангадаг ушар, хүйтэржэ эхилhэн саг болбол дээрмэшэ фа- шистска сэрэгүүдэй бэе тамир ба hанал бодолые улам улам hуларуулна.

5 hара соо үргэлжэлhэн дайнда гитлеровскэ ба советскэ сэрэгүүдэй гээгдэлнүүд тухай үнэн ба бо- дото мэдээнүүдынь иимэ байха юм.

Зүгээр, дайсан ямарханшье гээгдэлдэ орожо байбашье урагшаал зүдхэжэ байhан зандаа. Моск- ваа булаан абахын тулада hүүлшынгээ хүсэ гар- гана. Тиигэхэ зуура, энэ болбол гансаханшье hайрхуу Гитлерhээ дулдыдаха бэшэ байха. Оломил- лионно советскэ арад, тэрэнэй Улаан Арми болбол дайсаниие сүм үй бутара сохижо, дайнаа эсэслэхэ. Дайсаниие иигэжэ үй бутара сохихо ябадал Москва шадарhаа эхилхэ ёhотой.

Совинформбюро.

УЛААН АРМИДАА—ДУЛААН ХУБСАhА

Комсомолец бүхэн нэгэ нэгэ хони шахана

Бургалтайн сомоной (Зэдэ) Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой бү- хы членүүд ба комсомолецууд Улаан Армидаа эдеэ хоолой ресур- свуудые байгуулгада угаа ехэ эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Эндэхи комсомолецууд хадаа хүн бүхэнэй нэгэ нэгэ хони тэ- жээжэ оборонын фондо үгэхөөр тогтооhон ба аймагайнгаа бүхы комсомолецуудые уряалhан байна.

Тэрэшэлэн колхозшгууд Б. Цыбыпов, Ч. Мухалзаев ба бусад нэгэ нэгэ хони ба Ж. Цыренжа- пов, Р. Цыденова, В. Цыденов гэгшэд нэжээд гахай шахажа за- халаа. Мүн энэ артелиин членүүд оборонын фондо мүнгэ ба обли- гаци тушаалгаяа үргэлжэлүүл- hээр. hаяхан нүхэд Д. Апсуев, Ц. Бадмаев, Ц. Сукуева гэгшэд оборонын фондо нэмэлтэ болгон 40—45 түхэриг мүнгэ үгэбэ.

Ц. Цыдыпов.

Дулаан хубсаhа үгэhөөр

Манай республикын ажалшад Улаан Армиингаа боецүүдтэ үбэ- лэй дулаан хубсаhа бэлэглэжэ үргэлжэлhөөр.

Бичурын аймагай Коминтерной нэрэмжэтэ колхозой комсомоле- цууд дулаан хубсаhанай резервдэ хоёрдохи ба гурбадахи бэлэгүүдээ оруулжа байна. Эмэгтэй комсомо- лецууд Г. Бадмаева—хүбэнтэй хоёр үмдэ, Ц. Цыренова —хүбэнтэй куртка, нэгэ паар ойhо, Г. Гом- боева—валенка гэхэ мэтын бэлэ- гүүдые нэмэжэ үгэбэ.

Тэрэшэлэн энэ артелиин чле- нүүд ба комсомолецууд Улаан Армидаа хони, гахай, үхэр тарга- луулжа үгэлгэдэ эдибхитэйгээр хабаадалсана. Комсомолецууд нү- хэд Юмсунов, Цыренова, Бадмае- ва, Сандакова, Семенникова гэг- шэд тус тустаа нэжээд гахай таргалуулжа байна.

Д. Юмсунов.

Эдибхитэйгээр хабаадаанад

Зэдын аймагай Желтуринска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд болбол ажалша- дай депутадуудай Московско Со- ведэй баярай заседани дээрэ хэлэ- hэн нүхэр Сталинай элидхэлтэй hайнаар танилсаад, Улаан Ар- миингаа эдеэ хоолой элбэг дэлбэг фонд байгуулгада эдибхитэйгээр хабаадалсажа байнад. Мүнөө хам- та дээрээ 160 гэр бүлэнэр 7 тол- гой эбэртэ мал, 18 хони ямаа, 42 гахай, 45 тахяа үгэхые бэ- шүүлhэн ба 4620 түхэригэй обли- гаци, мүн гэр дээрэ нилээдгүй ехэ мүнгэ үгэбэд. Зарим колхозшгууд, жэшээлхэдэ, Усов Глеб 2 хони шахахаб гэбэ. 60 наhатай хүгшэн Андреева С.—нэгэ гахай тэжээжэ Улаан Армидаа үгэхэмни гэжэ агитатортаа мэдүүлбэ.

Агитатор Гончаров Петр гэг- шын участок дээрэхи бүхы кол- хозшгуудынь хабаадалсажа, 5 гахай, 3 хони ба 4 тахяа бэ- шүүлбэд.

П. Хагеев.

Үндэр эдибхи

Хориин аймагай, Анаагай со- моной Ждановай нэрэмжэтэ арте- лиин эмэгтэй ба эрэгтэй колхоз- шгууд Улаан Армидаа хони, үхэр ба гахай шахажа үгэхэ ту- хай Иволгын аймагай, Майн нэ- гэнэй нэрэмжэтэ колхозой членүү- дэй хандалгатай танилсахатаяа хамта оборонын фондо зорюулан 6 гахай, 21 хони шахажа эхил- бэ.

Колхозшгууд Ц. Эрдынеев, Б. Найданов, Б. Дондокова гэгшэд түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ нэгэ нэгэ хони шахаа. Мүнөө эдэ хонидынь хүсэд таргалжа байна.

Д. Жамсуев.

• • •

Доодо-Худанай сомоной (Хэжэн- гын аймаг) Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой членүүд Улаан Армидаа эдеэ хоолой бата бэхи база бай- гуулхын түлөө үхэр мал ба хони, гахайнуудые олоор оруулжа заха- лаа.

Тус колхозой түмэршэ дархан нүхэр Радна Батуев гэгшэ обо- ронын фондо үгэхын тула буха ба хони шахажа байна.

Н. Абидуев.

Воскресник хэбэ

Мысовая станциин хүдэлмэри- шэд ба албахаагшадай гэрэй эзэн эхэнэрнүүд героическа Улаан Ар- миингаа боецүүдтэ эли болохо туhаламжа үзүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдонод.

hаяхан, хэдэн олон гэрэй эзэн эхэнэрнүүд воскресник эмхидхэhэн ба тэндэ олоhон 400 түхэриг мүнгөө оборонын фондо оруул- hан байна.

М. Ермеев.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотовой ното

Плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүд тушаа, германска засагуудай гаргажа байгаа жэгшүүритэ зэрлиг аашa тухайда

Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотов болбол СССР-тэй дипломатическа харилсаатай байгаа бүхы оронуу- дай посолнууд ба посланнигуудта иимэ удхатай ното элигээбэ:

«Советскэ Социалистическэ Рес- публикануудай Союзай правитель- ствын даалгабарьяар, доро дурсаг- даhан ушарнуудые таанарай мэ- дээндэ хүргэхэ золтой байнаб, гэ- бэл:

Советскэ правительство ха- даа плендэ абтаhан улаанармее- цүүд ба Улаан Армиин командир- нууд тушаа германска засагуудай зүгhөө саг үргэлжэ гаргагдажа байгаа зэрлиг аашa ба зоргоороо бололго тухайда гэршэлhэн олон- тоото баримтануудтай байна. Иимэ баримтанууд hүүлэй үедэ илангаяа олошорhон ба илангаяа бүдүүлиг шэнжэтэй болоhон бай- на, тиин энэ хадаа германска сэ- рэгшэд ба германска правитель- ство уласхоорондын алибүхы эрхэ ба хүн зямитанай алибүхы ёhо гуримые хэрэгсээдэггүй, хүсөөр бологшодой банда мүн гэжэ үшөө дахин элирүүлбэ.

Плендэ абтаhан, олонхидоо шархатаhан, улаанармеецүүд ха- даа германска сэрэгэй командова- ниин ба германска сэрэгэй часть- нуудай зүгhөө зэрлигээр зобоогдо- но, алагдана гэhэн олонтоото ба- римтанууд советскэ сэрэгэй ко- мандованяар тодоруулагдаа. Плен- дэ абтаhан улаанармеецүүдые ха- луун түмэрөөр хайрадаг, нюдыень түнхидэг, хүл, гар ба шэхэ, ха- марыень отолдог, хургыень таhа сабшадаг, гэдэhыень гаргадаг, танкда шагтагалжа таhар татадаг байна. Фашистско-германска солда- дууд ба офицернүүд бүхы фронт дээрэ, ябаhан лэ газартаа, хаана Улаан Армиин боецүүд, командир- нууд тэдэнэй гарта ороноб, тэндэ иимэ зэрлиг аашa ба гэмтэ бузар ябадал үйлэднэ.

Жэшээлхэдэ, Украинска ССР- тэхи Хортица гэдэг аралда, Днепр мүрэн дээрэ Улаан Армяар нам- нагдан немецкэ частьнуудай су- харижа ошоhоной hүүлээр, неме- цүүдээр зобоогдоhон пленнэ улаанармеецүүдэй хүүр олдоhон байна. Плендэ орогшодой гарыень таhара татаhан, нюдыень түнхи- hэн, гэдэhыень гаргаhан байба. Баруун урда зүгтэ, Украинын Репка гэжэ деревнидэ эзэлhэн позициhаа немецүүдэй гэдэргээ сухариhанайнь удаа, батальоной командир Бобровой, политрук Пя- тигорскын ба хоёр боецын хүүр олдоо. Тэдэнэй хүлнүүд ба гар- нуудынь сахаритаар гэнжэлэгдэhэн ба бэенүүд дээрэнь халуун хута- гаар зураhан табан хушуута одоной сараа харлажа байба. Алагдагшадай нюурнуудынь ото- логдоhон ба шатаагдаhан байгаа. Мүн тэрэ шадар немецүүдтэ hая- шаг плендэ абтаhан ба дүрэhэн хүлтэй, отологдоhон шэхэтэй улаанармеецын хүүр олдоhон бай- на. Холм (Баруун-Хойто фронт) деревниие манай частьнуудай эзэлхэ үедэ, улаанармеецүүдэй гэмтэhэн хүүрнүүд олдоо, тэдэнэй нэгэниинь түүдэг дээрэ шатаагда- hан байба. Энэ хадаа Казахска ССР-тэ нютагтай улаанармеец Осипов Андрей гэдэг байгаа. Не- мецкэ частьнууд болбол Грейгово (Украинска ССР) станци дээрэ багахан бүлэг улаанармеецүүдые плендэ абаад, хэдэн үдэрэй турша соо тэдээндэ хоол ба уhашье үгэнгүй үлэдхөөhэн байха юм. Плендэ абтаhан хэдэн хүнүүдэй шэхыень отолhон, нюдыень түн- хиhэн, гарыень таhара татаhан ба удаалуулан жадалан алаhан байба. Немецкэ частьнууд хадаа энэ жэлэй июльдэ хүндөөр шар- хатаhан бүлэг улаанармеецүүдые Шумилино гэжэ станци шадар плендэ абаад, тэдэниие тэндэнь алаhан байна. Гитлеровецүүд тэ- рэ hара соо Белорусска ССР-эй Борисово городой районда хүндөөр шархатаhан 70 улаанармеецые плендэ эзэлэн абаад, тэдэниие мышьякаар (хохоор) хорлоhон байба. Немецүүд хадаа август hарада Заболотье гэжэ тосхон шадар болоhон байлдаанай hүү- лээр, хүндөөр шархатаhан 17 улаанармеецые плендэ эзэлэн абаад, гурбан хоног соо хооhоор байлгаба. Тиигээд, шуhаяа гара- hандаа тамирдаhан 17 улаанар- меецые барандань телеграфай столбодо хүлибэ. Тэрээнhээнь шал- тагаалан гурбан улаанармеец үхөө, нүтөөдэ 14-нь тэндэ хүрэ- жэ ерэhэн ахалагша лейтенант Рыбинэй танкова подразделенеэр үхэлhөө абарагдаhан байха юм. Брянскын районойхи Лагутино деревнидэ, шархатаhан улаанар- меецые хоёр танкын хоорондо шагтагалаад, хэдэн хэhэг болто- рынь таhара татаhан байна. Брянскhаа баруугаархи пунктнүү- дай нэгэндэ, «Красный Октябрь» гэжэ колхоз шадар Улаан Армиин 11 боец ба командирай шатаhан хүүр олдоо. Нэгэ улаанармеецын гарнууд ба нюрган дээрэнь ха- луун түмэрөөр хайраhан сараа үлэhэн байба.

Германска командовани хадаа плендэ абтаhан улаанармеецүүдые алалгаар занажа, атакын үедэ немецкэ добтологшо колоннонуу- дай урда ябахыень баалан намна- даг тухайда хэдэ хэдэн ушарнууд элирүүлэгдээ. Тиимэ ушарнууд Ленинградска областиин «Выбо- ры» гэжэ совхозой районда, Смо- ленскэ областиин Ельниин район- до, Белорусска ССР-эй Гомельскэ областьдо, Украинска ССР-эй Полтавска областьдо ба бусад хэ- дэн газарнуудта үзэгдэhэн байна.

Госпитальнуудта байжа герман- ска булимтараргшадай гарта оро- hон шархатаhан ба үбшэн улаан- армеецүүд саг үргэлжэ бузар бу- лайгаар доромжологдоно, зэрлиг муухайгаар сохигдоно, тамалагдан зобоогдоно. Лазаредүүдтэ байhан бөөе хамгаалжа шадахагүй үбшэн ба шархатаhан улаанармеецүүдые фашистска алуургаад жадаар хад- хажа ба буудажа тэрэ доронь аладаг тухай тоо томшогүй олон баримтанууд бии. Жэшээнь, Смо- ленскэ областиин Рудня гэжэ нютагта фашистско-германска частьнууд советскэ хүдөө гос- питалиие эзэлжэ абаад, шар- хатаhан улаанармеецүүдые эрэг- тэй ба эмэгтэй санитар- нуудые буудажа алаба. Эндэ шархатаhан боецүүд Шаламов, Азимов, лейтенант Дилеев, 17 наhатай санитар басаган Варя Бойко ба бусад алагдаhан байна. Медицинскэ сестранууд ба сани- таркануудые гитлеровскэ булим- тараргшад гартаа оруулхадаа хү- сөөр бологдог ба эхэнэр нэрэ тү- рыень доромжолон hаhадаг тухай олонтоото баримтанууд бии.

Гитлеровскэ дээрмэдэгшэд бол- бол Улаан Армиин частьнуудай медицинскэ нюурнуудыешье плен- дэ абахадаа бүри хайрлаhагүй. Ленинградска областиин Кудрово, Борисово деревнинүүд шадар ди- визиин медицинскэ пунктын на- чальник, 3-дахи рангын сэрэгэй врач И. С. Лыстого гэгшэ зэрлиг муухайгаар зобоогдоhон байгаа. Тэрэ хадаа абаха тананггүй болто- роо жадаар хадхагданхай байба. Тэрэнэй толгойдонь болон зэмдэнь буулай тобшын шарханууд байба. Нюурыень зэрлиг муухайгаар ал- хиhан соxиhон тэмдэгүүд байба. Тэндэhээ тээ холохон модон соо баhа тамалагдажа алагдаhан са- нитар П. М. Богачев гэгшын бэе олдоhон байна. Эндэhээ ондоо нэгэ газарта санитарна машинын шо- фер Горбуновой мүн лэ зобоогдо- жо алагдаhан хүүр харгы дээрэ хаятай хэбтэбэ.

Плендэ абтаhан советскэ сэрэ- гэй хүнүүдтэ түхеэрэгдэhэн не- мецкэ лагерьнууд дотор үбшэн ба шархатаhан улаанармеецүүдтэ ямаршье медицинскэ туhаламжа үзүүлэгдэнэгүй, тэдэнэр тиф, гэ- дэhэнэй үбшэн, хадхалгаа ба бу- сад хэжэг үбшэндэ нэрбэгдэжэ үхэхэ аюулда хүргэгдэнхэй. Плен- дэ абтаhан советскэ сэрэгэй хү- нүүдтэ түхеэрэгдэhэн германска лагерьнуудта хара зоргоороо бо- ложо байhан угаа муухай зэрлиг аашанууд үзэгдэнэ. Жэшээлбэл, плендэ абтаhан улаанармеецүүдые Порховско лагерьта түхэреэн сүүдхэ соо хэды хүйтэн байбашье hаань хээрэ байлгана. Тэдэниие үглөөгүүр эртэ модоор сохижо бодхоодог ба үлбэр байгаашье hаань хүдэлмэридэ намнадаг бай- на. Финскэ ба немецкэ солдадууд- hаа бүридэhэн харуул хадаа плендэ байгшадые хүдэлмэриин үедэ таhалгаряагүй ташуурдан үлдэхэhөө гадна, үбшэлhэн гү, али тэнхээ алдаhан улаанармее- цүүдые үхэтэрынь шиидамдадаг байха юм. Украиналахи Черну- хинскэ лагерьта тогтоогдомол гу- римые үлэ мэдэгээршье дабаа hаа плендэ байгшад саг үргэлжэ рези- нэ шиидамаар сохигдодог ба гэ- мыень хэлэнгүйгөөр, байhан га- зартань буудан алаhан байна. Гансахан сентябриин 17-ой үдэр

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нүхэр С. В. Ильюшин гэгшэдэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Шэнэ янзын дайшалхы самолетуудые бүтээлгын талаар гай- хамшаг амжалтануудые түйлаhанайнь түлөө нүхэр Ильюшин Сергей Владимировичта Ленинэй орден, „Серп ба Молот“ гэжэ алтан медаль барюулгатайгаар Социалистическэ Ажалай Ге- ройн нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

1941 оной ноябриин 25.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотовой нотэ

Плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүд тушаа, германска засагуудай гаргажа байгаа жэгшүүритэ зэрлиг ааша тухайда

(Үргэлжэлэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Чернухинска лагерьта 95 хүн буудалдан алагдаа.

Мүн лэ плендэ байгаа советскэ сэрэгэй хүнүүдые тууха үедөө немецүүд иимэ зэрлиг хандалга гаргадаг байна. Украинска ССР-эй Демьяновка тосхоной оршондохи сүлэн ябуулха пункт хээрын сагаан талада байгуулагдаhан байха юм. Тус пунктда плендэ байгшадта шанаhан будаае ул салгахын тэдысэ үгэдэг байна. Плендэ байhан олон хүнүүд улбэртэжэ үхэнэ. Хяналтада байха газар тээшэ ошожо ябаха үедөө тэнхээ алдаhан пленэйхинэ байра дээрэнь буудадаг байха юм. Плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдые Хорол гэжэ газарhаа Украинын Семеновко тосхон тээшэ абаашаха үедөө улаанармеецүүдые таhалгарлагүй гүйлдэхыень баалаhан байна. Эсэhэн ба тамираа бараhан дээрэhээ унахадань тэрэ дары буудан алана.

Үхэшэдэй юумые хулгайлан абаха ябадал гитлеровскэ армиин солдадууд ба офицернүүдэй дунда ехээр дэлгэрэнхэй. Үбэлэй хүйтэнэй эхилхэтэй дашарамдан, үхэгшэдэй юумые хулгайлха ябадал бүри түргэдөө, тэрэ мүртөө гитлеровскэ дээрмэшэд дулаан хубсаhа суглуулхын хойноhоо намнан, юунтэйшье тоошоногүй. Тэдэнэр хадаа алуулhан советскэ боецүүдhээ гутал ба дулаан хубсаhыень hугалан абахаhаа гадна, шархатаhаншье боецүүдhээ валенка, сабхи, оймhо, фуфайка, телогрейкэ ба шэхэбшэтэй малгай гэхэ мэтэ бүхы дулаан хубсаhыень ниисэгэндөө ороторынь абашадаг ба алуулhан гү, али шархатаhан медицинскэ сестрэнүүдhээ эхэнэрэй дулаан хубсаhашье орхингүй абашадаг байха юм.

Плендэ абташаhан улаанармеецүүдые хэдэн неделеэр эдеэ хоолгүйгөөр байлгаха гү, али тон бишыхан зүhэмэг бурьтаhан хилээмэ гү, али хэдэн монсогор бурьтаhан картаабха үгэхэ зэргээр үлэдхөөжэ зобооно. Гитлеровецүүд болбол иигэжэ плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдтэ хоол үгэхэгүй зэргээр германска солдадуудай хаяhан хоол хүнэhэнэй үлэгдэлые угаадhа хаядаг нүхэн соогуур тэдэндэ бэдэрүүлхые баадхаhан гү, али Белорусска ССР-эй Кормадахи лагерьта алаалхай түмэр хүреэ соо хаалгаан байhан плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдтэ үхэhэн адуунай hэе хаяжа үгэhэн байха юм. Мүн иимэ ушарнууд хэдэн олон лагерьта үзэгдэhэн байна. Белоруссидахи Витебскэ лагерьта байгаа плендэ абтаhан улаанармеецүүдтэ 4 hарын туршада соо эдеэ хоол үтөөгүй шахуу байна. Ул залгахын тэдысэ билэнэртэ хоол хүнэhэ үгыт гэжэ немецкэ командованиие гуйhан бэшэмэл мэдүүлгэ плендэ абтаhан бүлэг улаанармеецүүдэй үгэхэдэнь, «Энэ мэдүүлгые хэн бэшээб?»—гэжэ нэгэ немецкэ офицер асуугаад, 5 улаанармеецын баталан хэлэхэдэ тэдэниие тэндэнь буудажа алажархиhан байна. Энээн мэтэ зоргоороо орохон ба арьяатан зэрлиг ааша болбол бэшэншье ондоо лагерьнуудта үзэгдэнэ (Шитьковский, Демьяновский ба бусад лагерьнуудта).

Плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдые hүрэгөөрынь хюдахые хүсэжэ германска засагууд ба германска правительство болбол плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдэй хаалгаад байhан лагерьнуудта зэрлиг хатуу гурим тогтооhон байна. Германска дээдэ командованиие ба хоол хүнэhэнэй ба газартаряалангай министерство болбол ондоо гүрэнүүдhээ плендэ ороhон сэрэгэй хүнүүдтэ үгтэхэ хоол хүнэhэнэй хэмжээ ба шанарhаа плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдтэ үгтэхэ хоол хүнэhэн hуралгүй бага ба муу шанартай байха тухай тогтоолые гаргаhан байха юм. Энэ тогтоолоор хараалагдаhан эдеэ хоолой нормонууд жэшээлхэдэ, hара соо нэгэ хүндэ 600 грамм талха ба 400 грамм мяха үгэхэ ябадал хадаа плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдые зоболонтой үлэсхэлэн үхэлдэ хүргэнэ. Плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдые зобоожо байлгаха тушаа өөрынгөө эшхэбтэр ба тон хуули буса гурим журамые хүнэй үнгэ сэдьхэлгүй дошхон шэрүүнээр хүсэндэнь хүргэжэ байха зуураа, германска правительство болбол энэ асуудал тушаа германска правительствээр гаргагдаhан тогтоолнуудые олониитын hанал бодолhоо нюуха далдалха гэжэ али болхоор оролдоно. Жэшээлхэдэ, Советскэ правительствын тусхайта асуулта хэхэдэнь шведскэ правительство болбол германска правительствын дээрэ дурсагдаhан тогтоол тухайда европейскэ ба американска хэблэлдэ гунхаглагдаhан мэдээсэлнүүд үнэн байна, зүгөөр энэ тогтоол бүхэлөөрэ хэблэлдэ тунхаглагдаагүй, тиимэhээ оложо абахань бэрхэтэй байна гэжэ мэдээсэбэ.

Плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдтэ тогтоогдоhон лагерьна байдалай журам болбол сэрэгэй пленнигүүдые байлгаха тушаа уласхоорондын эрхээр ба түрүүндэ Советскэ Союзай ба мүн Германиишье тооhон 1907 оной Гаагска конвенцеэр хараалагдаhан энэ эгээлэй эрилтэнүүдые бүдүүлигээр ба жэрхэмшэгээр хазагайруулhан ябадал болоно. Сэрэгэй пленнигүүдые өөhэдынгөө сэрэгүүдтэл адляар эдеэ хоолоор хангаха гэжэ дайлалдажа байгаа оронуудые уялгалhан Гаагска конвенциин эрилтые (1907 оной Гаагска конвенциин 4-дэхи хабсаргалта, ст. 7) германска правительство бүдүүлигээр эбдэнэ.

Германска армида хүнэй ресурсын ехээр дутажа байhан дээрэhээ гитлеровецүүд болбол сэрэгэй пленнигүүд тушаа 1907 ондо Германяар баталагдаhан Гаагска конвенциие олодахин бүдүүлигээр эбдэжэ байна. Уласхоорондын эрхые саг үргэлжэ хорото муухайгаар эбдэжэ байгаа өөhэдынгөө гэмтэ ябадалаараа германска сэрэгэй толгойлогшод ба германска правительство болбол сохихо наншаха, буудан алаха заналтаар фронтдо hомо хэрэгсэл ба сэрэгэй бусад ашаануудые абаашажа ябаhан морин ашаа, машина транспортнууд дээрэ хүдэлмэрилүүлхэ, буудалгын позицида hомо хэрэгсэл зөөгшөөр хүдэлмэрилүүлхэ гэхэ мэтээр улаанармеецүүдые баалаха ябадалда хүреэд байна. Дайнай ябуулгада ямаршье атагай удхатай хүдэлмэридэ пленнигүүдые хэрэглэхые Гаагска конвенцеэр хоригдоhон ябадалые сэхэ эбдэжэ, эдэ бүхы аашанууд хэгдэнэ.

Эдэ бүгэдэ баримтанууд хадаа плендэ абтаhан советскэ сэрэгэй хүнүүдтэ түхеэрэгдэhэн германска лагерьнуудта байгаа зэрлиг муухай шуhата гурим тухай, хүнэй үнгэ сэдьхэлгүй дошхон шэрүүнээр гитлеровскэ засагуудай аашалжа байhан тухай, гитлеровскэ бандидуудта плендэ абтаhан улаанармеецүүдэй ба Улаан Армиин командирнуудай үзэжэ байгаа тэсэшэгүй зоболон тухай гэршэлнэ.

Эдэ бүхы баримтанууд хадаа уласхоорондын эрхын ба Германиин өөрынь түлөөлэгшэдэй гараа табижа баталhан уласхоорондын хэлсээнүүдэй эгээлэй журамые ба нормые германскай правительствын зүгhөө жэгшүүритэ муухайгаар эбдэhэн ябадал болоно.

Эдэ жэрхэмшэг ушарнууд тухай СССР-тэй дипломатическа харилсаатай байhан бүхы оронуудай анхаралда хүргэхэ зуураа, Советскэ правительство болбол уласхоорондын эрхын эгээлэй нормонуудые германска правительствын эбдэhэн хэрзэгы муухай баримтануудта эсэргүүсэн дураа гутаhанаа бүхы дэлхэйн үмэнэ мэдүүлжэ буруушаана.

Хүн зоной моралиин тон эгээлэй нормые эблэжэ байгаа германска засагуудай зүгhөө плендэ байhан улаанармеецүүдтэ зэрлиг муухайгаар хандаха ябадалые Советскэ правительство болбол зэбүүрхэн буруушаагаад, германска сэрэгэй ба гражданска засагуудай хүнэй үнгэ сэдьхэлгүй жэрхэмшэг эдэ аашануудай түлөө, бүхы харюусалгыень Германиин гэмтэ ябадалта гитлеровскэ правительствада тохоно.

Анжаран абажа болыт.

В. МОЛОТОВ».

Москва, 1941 оной ноябрийн 25.

Бурят-Монголой ҮНЭН
2-дохи нюур. № 281

ХҮН БҮХЭН ХҮДЭР ГАРААР ХҮДЭЛМЭРИЛХЭ!

Бэлэн болоhоной паспорт

Мысовая станциин коллектив болбол дайнай үеын үбэлые эрхим hайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа, үбэлэй эрхэ байдалда хүдэлмэрилхээр бэлэн болоhоной паспорт hаяхан абаhан байна.

Мүнөө тус станциин коллектив, агууехэ вождьдоо үрялые харюулан, паровозуудай миин байлгые 20 процентээр багадхаха, түлишэ гаргашалгада 15 процент арбилалта хэхэ, паровозуудай техническэ ябасые 3 процентээр, сүүдхын гүйлгые 30 процентээр хурдадхаха гэhэн уялга абаа.

Мысовая станциин эрхим стахановецууд ашаа тээгшэд Дипцов, Филимонов, Мотавилов, Талавцев ба бусад абаhан уялгаяа бэелүүлэн, вагонуудай миин байлгые 2 часаар багадхаhан байнаа.

—Шэрүүн хатуу сэрэг дайнай болож байhан мүнөө үбэл наровозуудай hаадгүй ябалгые бидэнэр хангажа шадахабди,—гэжэ тус станциин коллектив мэдүүлнэ.

М. Ершов.

МТС-эй ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД

Манай республикын ажалшад болбол шуhанша муухай гитлеризмдэ гүнзэгыгөөр зэбүүрхэн ажалай бүхы фронтнууд дээрэ гайхамшаг амжалтануудые түйлажа байна.

Хэжэнгын машинно-тракторна станци урда жэлнүүдтэ ходоодоо гээгдэнги ябадаг байhанаа мүнөө жэлдэ, илангаяа эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай эхилhэнhээ хойшо, бүхы хүдэлмэреэ нилээдгүй hайжаруулаа. МТС-эй бригаданууд дунда үйлэдбэриингөө нормонуудые дүүргэдэггүй хүнүүд hаяын үдэрнүүдтэ огто үзэгдэнэгүй. Эрхим токарь нүхэр Ануфриев стахановска шадамар ажалаараа МТС соо суурхаhаар үнинэй. Нүхэр Ануфриев гэгшэ арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай элидхэлдэ ба үгэдэ зорюулагдаhан митинг дээрэ даалгабаряа 250 процент гүйсэдхэхэ уялга абаhан аад, мүнөө саг үргэлжэ гурба хахад нормо үгэнэ. Гадна, нүхэр Ануфриев токарийн мэргэжэлдэ хоёр хүниие hургажа байна. Тэрэшэлэн токарь нүхэр Иванов ба слесарь нүхэр Дамбаев гэгшэд Ануфриевай стахановска ажалай дүй дүршэлые халан абаhанайнгаа ашаар үйлэдбэриингөө бүтээсые 230—250 процент хүртэр дээшэлүүлбэ. Мүн электросварщик нүхэр Аюшиэва гурба хахадhаа дээшэ нормо үгэнэ.

Нүхэр Ямпиловай хүтэлбэрилдэг зургаадахи бригадын хүдэлмэришэд халаанайнгаа даалгабариие hайн шанартайгаар 279 процент дүүргэдэг болоо. Энэ бригадын хүдэлмэришэ бүхэн өөрынгөө ажалда тон ехэ эдибхитэйгээр ба оролдосотойгоор хандадаг дээрэhээ нормонуудаа ходо үлүүлэн дүүргэжэ, дирекциин зүгhөө магтаал абадаг юм.

Тэрэшэлэн нүхэр Намжиловай бригадынхид трактор заhабарилгынгаа графигые саг болзор соонь гүйсэдхэдэг байна.

Мүнөө энэ МТС-эй бүхы хүдэлмэришэд большевистскэ хабарай тарилгада хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ үргэнөөр оролсоод, тарилгын машинануудай заhабарилгые болзорhоонь урид дүүргэхэ зорилготойгоор үдэр hүнигүй эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилнэд.

Ц. Дондубон.

Бүри ехэ бүтээсын түлөө

Улан-Удэ городой комсомолецууд ба залуушууд эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай эхилhэн сагhаа хойшо улам ехэ оролдосотойгоор хүдэлмэрилдэг болонхой. Ажалай фронт дээрэхи амжалтануудаа арбидхан, габьяа түгэлдэр баатар Улаан Армидаа илалтын зэбсэг шэрээжэ, фашистскэ хүрин милан тахалые үндэhөөрынь үгы хэхэ ябадалда туhалалсажа байнад.

Городой Центральна районой хоёр зуугаад комсомолецууд хэдэн хүнэй орондо хүдэлмэрилжэ, хэзээ хэзээнэйхиhээ үндэр ехэ бүтээсэ түйлана.

Жэшээлхэдэ, Хлебокомбинадтахи 13 комсомолецын арбанинь (комсомольско организациин секретарь нүхэр Левчук) үйлэдбэри дээрэ, тусхайлан хэлэбэл, нүхэр Хабаровай хүтэлбэрилдэг бригадада хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэр бүриингөө даабаринуудые эрхим шанартайгаар 185 ба дээшэ процент дүүргэдэг байха юм. Илангаяа комсомолецууд нүхэд Гробцова, Кузнецова гэгшэд эрхим гүйсэдхэлнүүдые үгэнэ.

Тэрэшэлэн Телеграфай комсомольско организацида (секретаринь нүхэр Котлицкий) 15 стахановец, 7 ударник бии. Комсомолецууд—техникүүд Апрейков, Абрамова ба Случинов гэгшэд нормонуудаа 200—250 процент дүүргэдэг байна. Мүн нүхэд Семенова, Китаева, Шигаева, Герасимова ба бусад үнэн сэхээр ажаллан, өөhэдынгөө даабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэ.

Иимэ жэшээнүүдые элбэг олоор харуулжа болохо байна.

Эдир залуу патриодуудай эдибхи ба үүсхэл үдэрhөө үдэртэ үргэдэн дэлгэржэ, мүндүү ехэ хүсэтэйгөөр мушхаран соробхилно.

Энэ район доторхи комсомолецууд ба залуушууд июниин 29-hөө хойшо амаралтын үдэрнүүдтэ ажалай воскресниигүүдые эмхидхэн, нилээд ехэ хэмжээнэй нэмэлтэ продукци бүтээhэн байха юм.

Тэрээнhээ гадна, үнгэрhэн хоёр воскресниигтэ 10 мянга үлүүтэй хүн хабаадажа, 37 мянган түхэриг олзо оруулаад, тэрэ мүнгөө барандань тус фондо тушааба.

Комсомолецууд, залуушуудай хүсөөр хэдэн арбаад тонно хара ба үнгэтэ металлай хаядаhан суглуулагдаад, хорото дайсаниие хюдаха хурса зэбсэг бүтээхын тулада тусхайта газарнуудта тушаагдаа. Танк ба самоледуудые бүтээлгэдэ зорюулан мүнгэн зөөри үгэлгэ үргэн далайсатайгаар, үндэр эдибхитэйгээр үргэлжэлhөөр.

Республикын бүхы ажалшад, энэ тоодо манай Центральна районой залуушууд агууехэ Сталинай алтан заабаринуудтай танилсан, хүсэн дээрээ хүсэ, зориг дээрээ зориг нэмэжэ, бүри ехэ бүтээсын түлөө тэмсэлдэ хамсыгаа шамажа хам оробо.

Р. Байкалов.

ОРОЛДОЛГЫН ҮРЭ

Санагын сомоной (Закамен) «Коминтерн» колхоз адууhа малнуудаа арбинтай тарганаар ондо оруулхын тулада зунай ба намарай үедэ зоотехническэ барилганнуудые үргэн далайсатайгаар ябуулжа, 600—700-гаад толгой элдэб түрэлэй малнуудай орохо байрануудые түргэн аргаар барижа дүүргэhэн байха юм. Мүнөө бүхы малшуургүүдынь hаруул, дулаан байрануудаар ба hайн шанартай тэжээлээр хүсэд хангагданхай.

Тэрээнhээ гадна, энэ колхозэйхидой эдибхи ба үүсхэлынь хэзээ хэзээнэйхиhээ үлэмжээр дээшэлэнэ. Эдэнэр бүхы хүдэлмэри дээрээ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллан, эрхим зорилгын түйлалта, элбэг ехэ олзо хангажа байнад.

Жэшээлхэдэ, жаран наhатай Балуева Цыцэмэ энэ жэлдэ даажа абаhан 11 тугалаа нэгэшье хорлолтогүйгөөр түлжүүлжэ, 500 гаран ажалай үдэр абаха болобо.

Дархашуул Базар Гармаев, Цыдендамба Бадмаев ба Цырендоржи Балуев гэгшэд барилга дээрэ хүдэлмэрилхэдөө үдэр бүриингөө даабаринуудые хододоо 200—300 процент хүртэр дүүргэнэ.

Колхозойнь правлени эдэ түрүүшүүлэйнгээ түйлалтануудые эрхимдэ сэгнэжэ, тэдэниие мүнгэн шагналнуудта хүртөөбэ.

Д. Цыбиков.

АБАhАН УЯЛГАНУУДАА ДҮҮРГЭЖЭ ЗАХАЛАА

Бабушкин городой райпищепромкомбинадай коллектив социалистическэ мүрысөөндэ барандаа оролсоhонойнгоо ашаар октябриингаа түсэбые 130 процент дүүргэhэн байна.

Мүнөө тус коллективэй бүхы хүдэлмэришэд болбол Москва городой партийна ба ниитын организацинуудтай хамта болоhон ажалшадай депутадуудай Московско соведэй баярай заседани дээрэ Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Сталинай хэлэhэн элидхэлдэ зорюулагдаhан суглаануудай дээрэ абаhан уялгануудаа эршэмтэйгээр дүүргэжэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, нүхэд Кравченко ба Иванова гэгшэд тусхайта даалгабаринуудаа 126 процент дүүргэхэбди гэhэн уялгаяа бэелүүлэн, эдэ үдэрнүүдтэ ходо 240 процент үгэнэд.

М. Мысовский.

Тарилгада бэлэдхэл түлэг дундаа

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Доодо-Худанай сомоной эрэгтэй ба эмэгтэй колхозниигууд болбол инаг вождь Сталинай элидхэлтэй танилсаhанай hүүлээр ерэхэ жэлдэ элбэг ехэ таряа талха ургуулхаар зоригжонхой. Тэрэ зорилгоор мүнөө үедэ бүхы колхозууд ерэхэ хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэриие түлэжэ ябуулжа байнад.

Молотовой, Ворошиловай ба Энгельсын нэрэмжэтэ колхозууд үрhэнэй таряае «ВИМ» машинаар сэбэрлэжэ байнад. Тиихэтээ хамта агротехническэ хэмжээнбуулгануудые түсэбэй ёhоор бэелүүлжэ захалаа. Жэшээнь, эдэ гурбан колхоз таряалангай газарта шүргэнүүдые байгуулжа хэдэн арбаад гектар цар дээрэ саhа тогтообо.

Баhа колхозуудай түмэршэ дархашуул тарилгын машина зэбсэгүүдые заhабарилжа захалаа. Һүүлэй мэдээгээр Энгельсын нэрэмжэтэ артель хамта 20 плуг заhажа бэлэн болгобо.

Тэрэшэлэн бусад сомоной колхозуудшье ерэхэ жэлдэ баян ургаса абаха тухай анхаралаа ехээр табина. Советскэ сельсоведэй „Зургаанай Зам“ ба „Заветы Ильича“ артельнүүд тарилгада бэлэдхэлые эхилhээр үни болоо. „Зургаанай Зам“ артелиин членүүд таряалан дээрээ 100 гаран ашаа шэбхэ гаргаhан байна.

Дээдэ-Хэжэнгын сомоной Майн 1-эй нэрэмжэтэ артель хабарай тарилгада эрхим сортын үрhэ бэлэдхэхэ тухай оролдолго гаргажа, мүнөө 1009 центнер hайн шанартай ороохо үрhэндэ хааhан байха юм.

Фашистскэ хара золигуудые дууhан дарахын тулада Улаан Армидаа ба советскэ гүрэндөө талха, мяха ба түүхэй эдлэл ехээр үгэжэ туhалхые хүсэhэн колхозниигууд тарилгада бэлэдхэлые хаhа саг соонь хангахын түлөө үнэхөөрөө оролдолго гаргана.

А. Ф. МАДАСОВ,
Хэжэнгын АЗО-гэй агроном.

Түсэбhөө үлүү миллион түхэригтэ

Дайнай үеын оршон байдалда советскэ худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй урда угаа шухала зорилгонууд табигдана. Эдэнэй нэгэниинь эд товарай эрьелтын түсэбые шууд гүйсэдхэлгэ болохонь эли.

Иволгын аймагай кооперациин хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала зорилгые зүбөөр ойлгоод, hайнаар хүдэлмэрилнэ. Тус райпотребсоюз 1941 онойнгоо товарай эрьелтын түсэбые 106 процент дүүргэбэ. Илангаяа Иволгын раймаг худалдаанай хэрэгые жэшээтэ hайнаар табижа, түсэбөө 110 процент гүйсэдхэhэн байха юм.

Энэ аймагай кооперациин хүдэлмэрилэгшэд болбол мүнөө жэлэй эсэс хүртэр түсэбhөө үлүү 1 миллион түхэригтэ эд товар худалдаха гэhэн уялга абаба. Октябрьска үдэрнүүдтэ агууехэ Сталинай хэлэhэн элидхэлтэй танилсаад байхадаа, Иволгын аймагай кооперациин хүдэлмэрилэгшэд барандаа нютаг дээрэхи ресурсаа элсүүлэн хэрэглэжэ, энээнhээ хойшо бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхээр зоригжонхой.

Ажалшадай эрилтые хүсэд hайнаар хангажа худалдаа-наймаанай хэрэгые дайнай үеын байдалтай таараалдуулан табилга—вождиин урнада бодото харюу мүн.

Васильев.

100 ШАРГА ДАРХАЛХАНЬ

Хориин райпищепромкомбинадай хүдэлмэришэд арадуудай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинай элидхэлтэй hайнаар танилсаад байхадаа, үйлэдбэри дээрээ хоёр гурбан дабхар хүсөөр хүдэлмэрилэн, фронтдо бүри ехэ туhаламжа үзүүлжэ байна.

Комбинат болбол түсэбэйнгөө ёhоор октябрь, ноябрь ба декабрь соо 50 шарга дархалха байhан юм. Бүхы дархашуул нүхэр Сталинай элидхэлдэ зорюулhан митингнүүд дээрээ энэ болзор соогоо үшөө 100 шарга дархалха уялга абаhан ба мүнөө 50 гаран шарга дархалжа дүүргээд байна.

Модошо дархан нүхэр Доржи Эрдынеев хоёр үдэр соо нэгэ шарга хэхэ түсэбтэй байhан аад, hаянай үдэртөө нэжээд шарга дархалдаг болоо. Мүн дархан нүхэр Батабалдан Лхасаранов түсэбhөө үлүүлэн хэдэн шарга хэдэг байна.

Д. Жамсуев.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОhОО

НОЯБРИИН 25-ай ҮГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

Ноябриин 24-эй hүниин туршада соо манай частьнууд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ ябуулба.

* * *

Урда фронт дээрэ ябуулгаа хэжэ байгаа нүхэр Лопатинай частиин боецууд дайсаниие үшөө дахин таhа сохибо. Мүн эдэнэр үсэд шанга байлдаанда дайсанай 23 танк, 168 ашаанай машина, 11 хүнгэн машина, 94 мотоцикл, 50 пулемет, 36 үхэр буу ба 20 миномет үгы хээ.

* * *

Нүхэр Габдухаловай зенитчигүүдэй ехэ буугай расчет мэргэн буудалгаараа hүүлэй хэдэн үдэр соо дайсанай 2 самолет унагааhан байна. Сержант нүхэр Марков гэгшэ дайсанай зенитнэ батарейн үсэд шангаар бомбодоошье hаань, немецкэ «Ю—88» гэжэ бомбардировщигые унагаагаа.

* * *

Лейтенант Шатовкинай рото дайсантай хэhэн үсэд шанга байлдаанда 170 немецкэ солдат ба офицерые хюдаба. Взводой командир нүхэр Кочетов жадаар халдаhан тулалдаанда немецкэ офицерые ба 2 солдадые алаа.

* * *

Немецко-фашистскэ золигууд саазалта, үлгэжэ алалга, тонолго ба зэрлиг аашануудаараа Украинадахи эзэлhэн районуудайнгаа арад зоной дайшалхы зоригыень хухалхые, советскэ патриодуудай эсэргүүсэхэ хүсыень эбдэхые hэдэнэ. Александровка гэжэ тосхоной таряашад немецкэ сэрэгүүдтэ үдэр бүри 1200 пуд пшеницэ үгэжэ байхаhаа арсаhанайнгаа түлөө бултадаа тонолгодо ба пашалгада оробо. Һүниндөө тосхон фашистскэ солдадуудаар хүреэлэгдэhэн байгаа. Амгалан ажаhуухан зониие зэрлигээр хюдаха ябадал эхилбэ. Олон таряашадые зэрлиг бандидууд буудан алаба. Буу... алалгашье, ямаршье ааша... советскэ патриодуудые айлгаагүй... Арад зон эзэмдэгшэдэй захирал... нуудые дүүргэнэгүй, гитлеровск... алууршадта хүсэтэ эсэргүүсэл... үзүүлнэ. Петровско районой Ив... новка гэжэ тосхоной нэгэ таря... шанай гахайень буляажа абах... hэдэhэн немецкэ солдадые эсэ... хадхажа алаа. Винницкэ облас... тиин Обидна гэжэ тосхондо фа... шистнууд нэгэ колхозниигые ала... hан байна. Нэгэ нютагайнгаа хү... нэй алуулhан газарта бүхы та... ряашад сугларжа, демонстрац... хэбэ. Таряашад болбол «фашист... ска дээрмэшэдые үгы хээ!» гэж... хашхаралдан бүхы тосхон соогу... ябаба.

* * *

Узбекистанай ажалшад героическа ажалаар фронтдоо туhала... Республикын торго хэлгын ба... нютагай ажауйлэдбэринүүд жэ... лэйнгээ түсэбые дүүргээ. Узбеки... стандахи Сталинай нэрэмжэтэ бү... пэхэлгын тон ехэ комбинат жэ... лэйнгээ программые болзорhоон... урид дүүргээ. Наманганска то... болбосоруулгын комбинат жэлэй... гээ программые болзорhоонь 40... хоног урид дүүргээ. Самаркандска... Мартын 8-ай нэрэмжэтэ өөдолой... фабрика түсэбөө болзорhоонь ури... дүүргэбэ. Фабрикын коллектив... болбол жэлэй дүүртэр миллио... хахад түхэригэй продукци түсэб... hөө үлүүлэн үгэхэбди гэhэн у... абаба. Узбекистанай колхозниигу... ехэнүүд амжалтануудые түйлаа... Узбекскэ ССР хүбөн ехээр ур... гуулжа гүрэндөө нёдондо энэ үе... тушааhанhаан 427 мянган тонн... үлүүе тушаагаа. Кара-Калпакска... АССР, Бухарска, Ташкентск... Самаркандска, Хорезмскэ ба Сур... хан-Дарьинска областьнууд хүб... тушаалгынгаа жэлэй түсэб... дүүргэнхэй.

НОЯБРИИН 25-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Ноябриин 25-ай туршада манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ ябуулба. Илангаяа үсэд шанга байлдаанууд фронтын Волоколамска, Сталиногорско ба Ростовско (Ростов-на-Дону) участогууд дээрэ болоhон байна.

Ноябриин 24-дэ агаарай байлдаанда 5 немецкэ самолет унагаагдаа. Манай гээлтэ—2 самолет.

Ноябриин 25-да Москвагай хажууда 3 немецкэ самолет унагаагдаба.

* * *

Ноябриин 24-дэ манай авиацаар 29 немецкэ танк, хуягта 12 машина, сэрэгүүдые hуулгажа ябаhан 506 автомашина, горючитай хэдэн автоцистернэ, 26 ехэ буу, снарядуудтай түмэр харгын состав, ашаатай 60 тэргэн үгы хэгдэжэ, дайсанай полк шахуу ябган сэрэг хюдагдаhан байна.

* * *

Баруун фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байhан нүхэр Масленниковай частьнууд 10 үдэр байлдаха зуураа 9 мянган немецкэ солдат ба офицерые хюдан hалаагаад, дайсантай 38 танк, 19 ехэ буу, 19 миномет, 230 мотоцикл үгы хэhэнhээ гадна дайсанай 5 танк, 10 ехэ буу, 32 автомашина, 116 мотоцикл, 53 пулемет булаан абаба.

* * *

Баруун урда фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байhан нүхэр Москвоцевой часть болбол зүбхэн нэгэ үдэр соо байлдаан зуураа дайсанай 800 солдат ба офицерые, 6 танк, хуягта 5 машина ба сэрэгэй ашаа тээhэн 26 автомашиные хюдан hалгааба, немецүүдтэ айхабтар ехэ гээлтэ ушаруулаа.

* * *

Урда фронт дээрэ ябуулгаа хэ... жэ байhан манай летчигууд нэгэ... үдэр соо 20 немецкэ танк, хуягта... 4 машина, 6 ехэ буу, 355 авто... машина, горючитай 13 автоци... стернэ үгы хэжэ, дайсанай 1000... шахуу солдат ба офицерые хюда... hан байна.

* * *

Фронтын Волоколамска зүгтэ дайсанай ара талада нүхэр З... гэгшын партизанска отряд болбол... гурбан үдэр соо hомо хэрэгсэл ба... эдеэ хоолой зүйлые тээжэ ябаhан... дайсанай 8 автомашиные үгы хэ... бэ. Тус отрядай боецууд болбол... харгы дээрэ шабардашаhан не... мецкэ нэгэ бронемашиные жаг... саалhаа гаргаhан байгаа. Заводой... директор нүхэр И. гэгшын коман... далдаг партизанска отряд болбол... немецүүдэй подразделениин хоно... жо байhан Н. деревнидэ hүниндөө... добтолго хээ. Дайсанай орhон... гэрнүүдые тойроод партизанууд... болбол буудалга хэжэ, 35 фашис... тые хюдаhан байна. Мүн энэ от... ряд болбол фронт тээшэ немецүү... дэй hомо хэрэгсэл ба бензин зөө... лэг харгы дээрэ нууга эмхидхэбэ... Партизанууд нэгэ үдэр соо 3 ав... тоцистерные ба hомо хэрэгсэлтэй... 2 ашаанай машиные галдэhан... байгаа. Орленто нүхэр Г. гэгшээр... толгойлогдоhон партизанска отряд... дайсанай ара талада илангаяа... амжалтатайгаар ябуулгаа хэнэ... Ноябриин дундуур партизанууд... немецкэ транспортна самоледые... үгы хэжэ, немецкэ солдадуудай... морито отрядые хюдаhан ба хүүр... гые тэhэлhэн, булимтаргашадай 4... ашаанай машиные галдаhан бай... на.

Харюусалгата редактор **Д. ДАМДИНОВ.**

1942 оной туршада республиканска ба районно газетэнүүдые ямаршье болзороор захихада болоно

№ п/п	Газетэнүүдэй нэрэ	Захилгын үнэ: 1 hарада	3 hарада	1 жэлдэ
1	„Б. М. Правда“	3 т. 35 м.	10 т. 05 м.	40 т. 20 м.
2	„Б. М. Үнэн“	3 т. 35 м.	10 т. 05 м.	40 т. 20 м.
3	„Путь Сталина“	1 т. 20 м.	3 т. 60 м.	14 т. 40 м.
4	„Красный Баунт“	—„—	—„—	—„—
5	„Знамя Ленина“	—„—	—„—	—„—
6	„Красный Байкалец“	—„—	—„—	—„—
7	„Сталинский Путь“	—„—	—„—	—„—
8	„Баргузинская Правда“	—„—	—„—	—„—
9	„Красное знамя“	0,90 м.	2 т. 70 м	10 т. 80 м.
10	„Сталинец“	—„—	—„—	—„—
11	„Закаменская Правда“	—„—	—„—	—„—
12	„Красная Иволга“	—„—	—„—	—„—
13	„Победа“	—„—	—„—	—„—
14	„Стахановец“	—„—	—„—	—„—
15	„Красная заря“	—„—	—„—	—„—
16	„За большевистские темпы“	—„—	—„—	—„—
17	„Красная Селенга“	—„—	—„—	—„—
18	„Ленинский Путь“	—„—	—„—	—„—

Захилгые союзпечать, почтын таhагууд, бэшэг зөөгшэд, предприяти ба эмхи зургаануудтахи ниитын тараагшад абаха байна.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 доб. зв.; секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов пром. и транспорта, сельскохозяйственного—7-55; и отдела писем—8-...

Н—3243 Типография издательства республиканских газет ...